

PROSJEKT

Frukthageparken

BYGGEÅR

2024

TILTAK

Restaurering
Nytt anlegg

TILTAKSHAVER

Staups venner
Levanger kommune

LANDSKAPSARKITEKT

Bent Ingar Fuglu og
Ørjan Buschmann Eivindsen

ENTREPRENØR

Staups venner

Foto Staup Hagebrukskole 1949. Kilde: Nasjonalbiblioteket . 1949

FORHOLDET TIL OMGIVELSENE OG HISTORIEN

Restaureringen av den gamle frukthagen på Staup viser et eksempel på god byggeskikk i et unikt landskap. Tiltaket omfatter tilrettelegging med nye stier, belysning, murer, benker og nyplanting. Kulturhistoriske verdier er bevart samtidig som nye inngrep forsterker områdets kvaliteter gjennom god stedstilpasning. Tiltaket utmerker seg ved å legge til rette for økt tilgjengelighet, inkludering og formidling av kunnskap.

Frukthagen ligger i et område med dype røtter i norsk hagebrukshistorie. Den ble etablert som en del av Staup Gartnerskole i 1918 og har gjennom generasjoner vært et viktig læringssted og rekreasjonsområde. Den systematiske oppbyggingen med terrasser, stier og murer fra 1920-tallet rommer et stort antall frukttrær og utgjør et verdifullt kulturmiljø som er en sentral del av Levangers identitet. Restaureringen tar vare på denne arven, samtidig som området får ny funksjon.

Tiltaket revitaliserer den gamle frukthagen, som i flere år var preget av forfall og gjengroing, og gjør området mer tilgjengelig for allmennheten. Prosjektet styrker forbindelsen mellom natur, historie og lokalsamfunn, og gir nytt liv til et område som inngår i et større kulturlandskap og kulturmiljø. Det bidrar til å utvikle Staup som et attraktivt rekreasjonsområde med høy historisk, samfunnsmessig og estetisk verdi

Tiltaket viser stor respekt for det historiske kulturmiljøet og viderefører stedets opprinnelige form og funksjon. Samtidig tilrettelegges det for ny bruk, med fokus på tilgjengelighet, trivsel og aktivitet for allmennheten.

Prosjektet tar vare på arven etter gartnerskolen på Staup, og sikrer at denne viktige historien bevares for kommende generasjoner.

ARKITEKTONISK OG ESTETISK KVALITET

Opplevelsesverdien var sterkt redusert etter flere år med forfall og gjengroing. Prosjektet gjenoppretter stedets historiske kvaliteter og styrker de arkitektoniske helheten gjennom en bevisst og skånsom tilpasning til det sårbare landskapet.

Terrenginngrepene er minimale og elegant tilpasset nærliggende områder, slik at skrenter og behov for nye støttemurer unngås. Den nye delen viderefører den historiske utformingen gjennom velkjente prinsipper for terrassering, samtidig som dagens krav til enkelt vedlikehold ivaretas med slake skrånninger i stedet for murer. Resultatet er at landskapet oppleves som mykt og bølgende – harmonisk tilpasset både naturen og bruken.

Lyssatte gangstier, pergolaen, utsiktspunkter med benker og grønne oppholdsarealer, sammen med nyplantede frukttrær, skaper en park som er tilgjengelig, inkluderende og funksjonell for alle. Disse elementene styrker den arkitektoniske kvaliteten ved å kombinere historiske strukturer med moderne brukskrav. Samtidig skaper de rom for rekreasjon, naturopplevelser og sosialt samvær.

Frukthageparken er utformet i harmoni med det naturlige terrenget og landskapet, og forsterker opplevelsen av et attraktivt parkrom med tydelig kulturhistorisk identitet.

Materialbruken i Frukthageparken er gjennomført med en enkel og funksjonell tilnærming, der grus og gress skaper et naturlig uttrykk som harmonerer med kulturlandskapet. Den nøkterne materialbruken gjør området mer tilgjengelig og enklere vedlikehold, samtidig som de bevarte murene og frukttrærne fremhever parkens historiske karakter. Resultatet er en unik opplevelse der det gamle og nye spiller sammen på en måte som understreker frukthageparkens estetiske kvaliteter, og styrker dens identitet som et kulturhistorisk landskapsrom.

Frukthageparken utformet med fokus på trivsel, med benker, bord og grønne omgivelser som inviterer til ro og refleksjon. Den arkitektoniske kvaliteten ligger i den gjennomtenkte kombinasjonen av historisk preg og moderne tilrettelegging. Hovedgrepet ivaretar den vakre utsikten og gjør området til en attraktivt og inkluderende møteplass.

Dugnadsgjeng i Frukthageparken 8. april

BÆREKRAFTIG KVALITET

Frukthageparken på Staup er et forbilledlig eksempel på bærekraftig utvikling i praksis. Prosjektet ivaretar alle bærekraftperspektiver – miljømessig, sosialt og økonomisk – gjennom enkle, gjennomtenkte løsninger med bred lokal deltakelse. I tillegg bidrar prosjektet til å styrke det biologiske mangfoldet.

Materialbruken er enkel og gjennomtenkt, med gress og grus som grunnlag for stier og opparbeidelse. Dette gir et lett fotavtrykk, holder kostnadene nede og gjør det mulig å utføre arbeidet med frivillig dugnadshjelp. Bruken og den visuelle opplevelsen av Staup er vesentlig forbedret, og gjenbruk av stein bidrar til et vakkert og naturlig uttrykk.

Sosial bærekraft står sterkt i prosjektet, med over 3000 dugnadstimer er lagt ned av engasjerte frivillige, ofte med 10–15 personer på hver dugnad. Frukthageparken har blitt en sosial møteplass for lokalsamfunnet, med sitteplasser under pergolaen, ved utsiktspunktet og langs grusbelagte stier. Resultatet er en trivelig møteplass som styrker fellesskapet og gir rom for både opplevelse og engasjement.

INNOVATIV, NYSKAPENDE OG UNIK KVALITET

Frukthageparken skiller seg ut som et nyskapende prosjekt ved å kombinere bevaring av det historiske kulturmiljøet med moderne bærekraftsprinsipper, der samarbeid står sentralt. Det innovative ligger i måten frukthageparken er utviklet, som et «bottom up» - initiativ drevet av frivilliginnsats og lokalt engasjement til glede for fellesskapet.

Prosjektet viser hvordan lokalt engasjement, landskapsarkitektur og gartnerfaglig kompetanse, i samarbeid med kommunen, kan skape varige verdier. Tilbudet om «epleslang» til lokalbefolkningen og formidling av historien styrker fellesskapet og skaper stolthet over eget sted.

Frukthageparken er mer enn en park – den er et forbilledlig eksempel på hvordan historie og tradisjon kan møte framtiden. Prosjektet viser hvordan grønne lunger kan utvikles til å gi store gevinster for klima og miljø, kulturarv og lokalsamfunn. Resultatet er et vakkert landskapsrom som skaper trivsel, fellesskap og kunnskap, og som gir rom for opplevelser, læring og lokal matproduksjon.